

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

An valeat electio digni omisso digniori. §. 3

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

cuius in ligni electionem; tunc enim optime possum, & debeat suffragium ferre pro minus digno, digno tamen, & sufficiente quia Ecclesie negotium valiter gerit, providens ei ministrum dignum, & remouens indignum. Dignissimum autem non offendo; cum meum suffragium non possit illi proficere: sic docet Gutierrez lib. 2. canon. quest. cap. 11. num. 60. Lessius lib. 2. cap. 34. dub. 13. num. 60. Valquez de benef. cap. 2. §. 2. dub. 3. num. 65. & 66. Quod si omnes eligendi non sunt æque digni, sed unus dignus, alius dignior, alius dignissimus, sciamque meum suffragium non dignissimo profuturum, sed potius inde occasionaliter infimum esse victurum; si autem medio applicem suffragium, habiturum effectum, possum huic applicare omisso dignissimo ob rationem supradictam: quia videtur Ecclesie negotium gerit, cum dignum ministrum illi confero, & remoueo minus dignum, & dignissimum non offendo, cum ei non teneat applicate suffragium, nisi adit spes fructus. At non teneat huic mediocri suffragium, applicate, sed possem dignissimo conferre, tamen nihil proficiam, quia ex hac applicatione Ecclesie damnum non facio, cum absolute minister dignus ei proficiatur, quod vero non proficiatur magis dignus mihi tribuendum, non est, qui curam dignissimum proficiat, sed alius infimum eligenti; & ita docet Valquez supra.

13. Quarto limitandum est, nisi Ecclesie vilis foret digniorem praeferre, ut beneficio magis indigenti praeferretur; contingere enim potest beneficium aliquod pingue Ecclesie Tolerantia non expostulare specialem scientiam, & doctrinam in beneficiario, quam tamen expostulat beneficium Tolerantiam minus digno conferri, & digniori beneficium Ecclesie Granatensis poterit enim tunc beneficium Granatense; quia in hac electione beneficiorum, non tam vilitas eligendorum, quam Ecclesie spectanda est; sic expresse Sotus lib. 3. de iustit. quest. 6. art. 2. Lessius lib. 2. cap. 34. dub. 13. num. 59. Rebell. 1. part. lib. 3. quest. 5. circa finem. Valquez episc. de benef. cap. 2. §. 3. dub. 1. num. 58. Gutierrez lib. 2. canon. quest. cap. 1. n. 40. tamen si contrarium teneat Ledesma, 2. 4. quest. 18. articulo. 2. fol. 156.

14. Sed inquires, an idem dicendum sit in electione prelati religiosorum: debeantne electores, sub graui culpa, quos iudicant digniores praeferre? Affirmat communis sententia, qui eadem videtur esse ratio, ac de beneficiis curam animarum habentibus, cum ipsi religiosorum cura incumbat, & totius conuentus, & religionis gubernatio. Neque leue detrimentum religioni eueniet ex digniorum omissione, viaque esset aperta ambitioni; & occasio ut forte indigni praeferrentur. Debet ergo digniores eligi: & ita docet Rebell. 1. part. de obligat. instr. lib. 3. quest. 4. num. 11. & quest. 5. num. 5. vers. quinto. Sotus lib. 3. quest. 6. art. 1. Valquez episc. de benef. cap. 2. §. 3. dub. 2. & habetur Authent. de monachis. cap. 9. §. ordinationes. ibi; ex monacho ille praeferatur in Abbatem, qui inter alios optimus extiterit. Fateor hoc esse consulendum. At spectato iure communi, & seclusis specialibus religionum constitutionibus; non video firmum fundamentum huius obligationis. Nam esto eadem ratio procederet in praelatura religionis, ac in beneficiis curatis, seu praelatura Ecclesie secularis; non inde inferretur nasci eandem obligationem, si praeceptum ad electiones regularum extensum non est, quia lex ob similitudinem rationis extendi non debet ad casum sub lege non comprehensum. Præterea, quia non est eadem ratio in praelatura religionis, quae facile amouetur, & temporalis est, quam in praelatura Ecclesie perpetua, & difficulter amouibit. Adde in electione beneficiorum hoc praeceptum haberi ex traditione, ut supponere videtur Trident. sess. 24. c. 1. & 18. quod tamen non supponitur de religiosorum praelaturis.

15. Sed quid dicendum de electionibus ad officia secularia gubernationis reipublicae, debeantne electores digniorem eligere?

Plures negant hanc esse obligationem, sed sufficere, si idonei eligantur. Quia nullibi est latum praeceptum de tali electione, & non sunt obligationes multiplicandae absque firmo fundamento. Neque enim haec officia sunt bona communia; sed propria principis, cui gubernatio reipublicae competit; ac proinde ea ut sibi placuerit distribuere potest, modo inter missos idoneos distribuatur. sic Caiet. in sum. verbo electio col. 4. Bartol. Fum. eodem verbo. num. 5. & prae omnibus Valquez episc. de benef. cap. 2. §. 1. dub. 13. a num. 96. Quapropter plures doctores censent haec officia vendi a principe posse, ut relato S. Thom. Soto, & aliis tradit optime Valquez supra dub. 14. Quod certe illicitum esset, si digniori officium deberetur.

Nihilominus contrarium semper consulendum est ob bonum reipublicae, & tenendum illis in locis, quibus ius commune habet rationem legis. Nam ipso videtur hoc expressè caueri Authent. ut iudices sine quoquo suffragio §. eos autem. collat. 1. ibi. honestiorum quorundam administrationem dirigere; & infra testimonium habens quidem, quia si optimus. Item text. in Authent. de defensoribus eorum. in princ. vers. interim ibi; sed in uicem uniuersis nobiliores. ubi Glossa verbo nobiliores, inquit, Nota

nobiliores esse eligendos, quam ibidem doctores sequuntur. Item lex ad subeunda. Cod. de Decurionib. lib. 10. ibi; dignissimos meritis & facultatibus. Thom. Gramat. cons. 6. num. 11. leg. 1. tit. 4. lib. 2. in noua legum regni collectione in quibus omnibus idem probat Molin. de Hispan. primogen. lib. 2. cap. 5. num. 96. & Gutierrez 2. lib. 2. canon. quest. cap. 11. num. 41. Rebell. 1. part. de obligat. instr. lib. 3. quest. 14. num. 14. Sotus 3. de iustit. §. 3. art. 3.

16. Postremo dubitabis an pater, vel mater instituent maioratum auctoritate regia, vel meliorationem faciens cetera, & quinta bonorum parte iuxta leges regni teneatur digniorem filiorum eligere? Videtur teneri; quia non est iustum, ut parens in hac dispositione affectu carnali ducatur, sed ratione; ac proinde meritis filiorum spectatis; fauetque lex femina. Cod. de secundis nuptiis: ubi mater lucra prioris matrimonij inter filios distribuens obligata est distributionem facere iuxta illorum merita. Adde tempore veteris legis plures minores nati, qui digniores, praetuli sunt maioribus, ut conigit in Abel, qui praetulus fuit Cain; Isaac Ismael, Jacob Esau; Iuda Ruben; Salomon Adoniz; & alii; & ita in hac institutione, vel melioratione praefendum esse digniorem docuit Palacios Rubi in repetit. vestras. in 3. notabilib. §. 2. num. 1. cum seqq. de donat. inter vir. & vxor. fol. 99. & 100. Archiepiscopus. Florent. 3. par. sum. tit. 10. cap. 1. §. 2. Segura in repetit. leg. cum testam. familia. §. de fundam. ff. de legat. 1. num. Ludouic. Gomez in cap. 2. de constit. lib. 6. num. 23. Anton Gomez leg. 17. Tauri. in 2. Simanc. de catholice. instr. c. 8. num. 12. & de primogen. Hispan. lib. 3. c. 3.

Contrarium omnino tenendum est, nullam scilicet esse obligationem parenti instituenti maioratum, meliorandi digniorem, se posse quem velit eligere, modo dignus sit; sic Couarruias reg. peccatum. 2. part. §. 7. num. 7. Nouar. sum. c. 16. num. 37. Petala in leg. cum quidam num. 2. ff. de legat. 1. Spino special. testament. gloss. 18. in princ. num. 6. Ludovic. Molin. de Hispan. primogen. lib. 2. cap. 5. a num. 60. Ioann. Gutierrez canon. quest. 1. 2. cap. 11. a num. 60. Ratio est, quia nec iure naturae, neque positio obligatur pater in hac dispositione meliorem eligere. Non quidem iure naturae, cum non de bonis communibus, sed propriis, & alteri non debitis disponat. Non iure positio: si quidem nulla lege arctatur ad hanc electionem: imo potius leg. 17. Tauri. permittitur hac melioratio pro quolibet filio, quem pater maluerit.

Neque contrarium argumentum urget. Nam solum probat ad honestatem, & moralem obligationem pertinere eligere meliorem, non tamen, probat legem obligationem ibi interuenire, Neque ex leg. femina, id colligitur. Nam ibi spectantur merita filiorum; quia mater non de bonis propriis, sed mariti disponit, & sub ea forma relicta, ut merita in tali dispositione attendat. Exempla illa veteris testamenti trabenda non sunt in consequentiam, cum id factum fuerit ob varias obligationes, neque illa aliquam obligationem modo letuandam inducant.

§. III.

An valeat electio digni, omisso digniori.

- 1 Valida est electio, tamen si electores se adstringerent iuramento ad eligendum digniorem.
- 2 Excipit beneficia curata per concursum promissa.
- 3 Quam exceptionem non admittit Garcia, sed relictus, & si satis eius fundamentis.
- 4 Posita appellatione si iudex ad quem ferat sententiam appellante, plures censent remouendum esse primum ab ordinario a possessione.
- 5 Probabilis est oppositum.
- 6 Satis rationi dubitandi.
- 7 Duo aduertenda pro superiori doctrina.
- 8 Si iudex ordinarius non misit electum in possessionem beneficii, poterit iudex appellationis mittere eum, pro quo ferat sententiam.
- 9 Quid si electus ab ordinario decedat, vel obmiserit beneficium an esset ius appellantis probabilis est cessare.

1. Communis est sententia hanc electionem valere, et licetibus via aperiat, nese reipublica Christiana perpetua: sic aliis clatis docet Couarruias reg. peccatum. 2. part. §. 7. num. 5. Gutierrez canon. quest. lib. 2. cap. 11. num. 15. Molin. de Hispan. primogen. lib. 2. cap. 5. num. 47. Azor. 2. par. in 2. par. lib. 6. cap. 15. quest. 2. Gonzalez gloss. 4. num. 119. Valquez episc. de benef. cap. 2. §. 3. dub. 17. sine. affirmans esse omnium doctorum, & probat text. in cap. cum nobis. de electione. cap. nisi cum pridem, §. pro defectu, de renunciat. cap. confirmatus. 2. de appellatione. Quod adeo verum est, ut etiam si electores se adstringerent iuramento ad digniorem eligendum, adhuc valeret electio digni praetermissi digniori. Quia iuramentum non immutat iuris communis dispositionem, tamen illud violantes peccati iuri existant, sic Couarruias aliis relatis, supra num. 11. Quia.

Garcia, num. 5, Sed quod si ante electionem factam esset electoribus denunciatum, ut eligant digniorem, si minus ex tunc a tali electione appellari? Abbas in capit. constituit. de appellat. num. 6. Declusi num. 5. Lambertin. de iure patron. lib. 2. part. 2. quest. 10. art. 3. tenent cassandam esse talem electionem, utpote factam contra appellationem pendentem. Probabilis tamen est validam esse supradictam electionem, neque infirmam. Quia talis appellatio iniusta est. Si enim facta electione digni omisso digniore non licet a tali electione appellare, ne electiones, & provisiones litibus involvantur, quomodo ante electionem factam licitum erit hanc appellationem interponere, cum eadem inconuenientia ex antecedenti appellatione, ac ex subsequenti infertantur? Affirmandum ergo est non obstante supradicta appellatione validam & omnino legitimum esse electionem digni omisso digniori, talemque appellationem, utpote iuri contrariam, penitus repellendam. sic Glossa in c. licet ergo, verbo qui presentior, ante finem. 8. quest. 1. quam glossam sequitur Imola & Philip. Francus in c. constitutus, de appellationib. Couarr. reg. peccatum. 1. p. §. 7. n. 3. Azor. 2. p. infir. mor. lib. 6. c. 1. §. 9. 2. Mol. de Hispan. primogen. lib. 2. cap. 5. n. 48. Gutier. alios referens, lib. 2. canon. q. c. 1. n. 23. supradicta procedunt inspecto iure communi.

1 Sed est specialis difficultas in beneficiis parochialibus, que per concensum procedunt. Hanc enim, ut constat ex Trident. sess. 24. cap. 18. de reformat. debent dignioribus ex approbatis ab examinatore conferri. Et subdit concilium. Provisiones omnes, seu institutiones prater supradictam factam subreptitiam esse censentur. Item extat Bulla Pij V. super collatione parochialium, data 15. Kalend. Aprilis, anno 1566, que est in Bullario 2. inter constitutiones eiusdem Pontificis, in qua cauetur posse digniores electos a mala electione appellare, que appellatio tunc non suspendat electionis executionem, ac deulok electionem superiori, qui cognito de prioris eligentis iustationabili iudicio, priorem electionem cassat, & parochialem magis idoneo confert. Difficultas ergo est; an tunc hac constitutione, & Trident. decreto electio digni praetermissio dignioris irrita sit ipso iure, an solum veniat irritanda per sententiam? Affirmant plures ipso iure irritam esse, sic in praesentia vidit Gonzalez in reg. 8. Cancell. gloss. 4. n. 136. Spino de reformation. gloss. 4. num. 86. Azuero conf. 9. a num. 27. indicat Rebel. 1. p. de obligat. instr. lib. 3. quest. 4. n. 15. & quest. 5. num. 5. vers. quinto. Moneurur; quia in suprad. Trident. decreto & constitutione Pij V. statuitur digniori beneficium esse conferendum, & subditur decretum irritans, & annullans, si secus in praemissis omnibus, & singulis actum, aut attentatum fuerit. Cum ergo vnam ex praecipuis illius decreti Concilij, & constitutionis Pontificae sit electio dignioris, si hac non seruetur, irritum erit, & nullum quidquid actum fuerit. Et hac sententia mihi probatur, camque Rota comprobavit in decisionibus relatis a Fatinacio in nouiss. 672. & 674. Genuen. in praxi. cap. 9. Garcia 2. p. de beneficiis. 2. num. 232. & 233.

3 Contrarium tamen defendit Garcia ibi. a num. 235. cum voluit de officio episc. cap. 50. §. 2. n. 4. Tum quia inde sequuntur collationes factas ab inferioribus Episcopo, & institutiones Episcopi ex praesentatis a patronis Ecclesiasticis esse nullas, si forte non sint electi digniores, quod non videatur dici posse, cum sic institutes, & conferentes in culpa non sint, ut pote quibus non datur digniorum electio, sed aliis committitur, ipsi tunc mandatur instituire a patronis electos. Tum quia appellatione non obstante mandatur electio executioni. Ergo signum est censeri a Pontifice validam, dum non infirmatur. Tum ob idem, quia si electio nulla esset ipso iure, etiam non appellante reiecto infirmanda esset, & digniori omisso beneficium conferendum.

Sed hac non vrgent, ut recedamus a sententia Tridentino, & consultationi Pontificae conformi. Fateor enim collationes ex electis ab Episcopo, & institutiones ipsius Episcopi ex praesentatis a patronis Ecclesiasticis nullas esse, si de facto Episcopus, & patroni Ecclesiastici elegerant dignum omisso digniori. Non quia ipsi in tali collatione, aut institutione culpam commiserunt, cum ipsis de mala electione nulla ratione constare possit, sed quia annullata electione, collatio, seu institutio eam subsequens annullatur. Mandatur tamen electio executioni appellatione non obstante; ne Ecclesia detrimentum patiatur ex dilatione proprii pastoris. Et quia praesumendum est, rite, & legitime factam esse. Conceditur autem remedium appellationis, ut si forte minus dignus fuerit electus, repellatur, & digniori conferatur beneficium. Seclusa vero appellatione beneficium digniori non conferitur; quia non potest electus a possessione repellitur, quin prius per sententiam constet digniorem fuisse reiectum. Quod tamen nequaquam potest constare, nisi ad petitionem reiecti lis moueatur. Ex his inferitur fructus beneficij non facere suos electum, sed digniori esse restituendos cum vicariis, deductis tamen stipendiis obsequio beneficij dignis.

4 Grauior tamen est difficultas, an si posita appellatione iudex ad quem ferat sententiam in fauorem dignioris reiecti, debeat statim executioni mandari, & possessionem beneficii

accipere, spoliato eo qui prius fuerat missus in possessionem?

Videatur affirmandum, ne deterioris conditionis sit dignior quam minus dignus. Si igitur in prima instantia ex sententia ordinarij, missus fuerit minus dignus in possessionem, non obstante appellatione dignioris, cur in secunda institutione dignior mittendus non est in possessionem, tamen minus dignus appelleret? Alia non seruabitur aequalitas in iudicis contra text. in cap. statutum, §. in super. de refer. in 6. cap. in iudicis 21. de Reg. iur. in 6. l. §. Cod. de procurator. l. cum quidam. Cod. de fructib. & litium expensis. Praterca quia Pius V. concedens appellationem a malo ordinarij electione, solum statuit ex vi talis appellationis ordinarij electionem non suspendi, neque illa pendente electum remoueri. ibi: Hac autem appellatio interposita interim non impedit, aut suspendat, quominus electio per ordinarium primo loco facta debita interim mandetur executioni. & prouisus ab Ecclesia causa appellationis huiusmodi pendente non amoueat. Nullo autem modo prohibet pronuciari sententia prouisus ab Ecclesia amoueri; imo tacite videtur id fieri posse, cum tunc non ex appellatione, sed ex sententia superueniente fiat, neque pendente appellatione remoueat, sed cessante iam appellatione, & effectum obtinente remotio contingat.

5 Nihilominus tenendum est prouisum ab ordinario remouendum non esse, quousque appellans obtineat tres sententias conformes, aut vnam, vel duas, que transeat in rem iudicatam. sic Gutier. lib. 2. canon. quest. cap. 11. num. 25. Garcia de benef. 9. p. cap. 2. §. 1. n. 247. Ceuallos com. contra communes. p. 897. a num. 862. Gonzalez de mensis. & alternat. gloss. 6. a num. 163. ubi erudite satis in vtramque partem questionem disputat. Ratio est; quia ex constitutione Pontificae, & decreto Trident. appellatio interposita non suspendit executionem sententiae ab ordinario latae. At de appellatione interponenda in sententia iudicis appellationis id non cauetur. Ergo talis appellatio relinquitur suae naturae: ac proinde non solum deuoluit causam ad superiorem, sed illius executionem suspendit. Praterca Pius V. in sua constitutione dixit pendente appellatione prouisum ab ordinario remouendum non esse; ar appellatio non solum in prima instantia, sed in secunda instantia pendet, quousque appellans rem iudicatam obtineat. Ergo prouisus amoueri non debet. Item ratio quae militat in prima appellatione, sic ob illam sententia ab ordinario lata suspendatur, procedit in secunda, & tertia appellatione. Ratio inquam est, ne Ecclesia absque pastore certo, & firmo existat, neque passim pastores mutantur. Praterca quilibet sententia, sicut & prima ordinarij, mandanda esset executioni, passim rectores mutantur, innumeraeque lites inde nascerentur, tum in perceptione fructuum, tum in remotione vnus, & possessione alterius in graue Ecclesiarum prauiudicium, quod Ecclesia vitare debet. Ergo primus prouisus non est amouendus, quousque appellans definitiue obtineat. Deinde posita electione ordinarij, & executioni mandata cessat via executiua, & succedit ordinaria. Sed causa ordinaria non est mandanda executioni, quousque definitiue obtineatur, ut multis probat Gonzalez supra. Ergo, Denique prouisus ab ordinario non solum pro se habet ordinarij sententiam, sed etiam illius executionem, & beneficij possessionem. Non igitur ab hac possessione ob sententiam iudicis appellationis remouendus est; quia pendente lite neque inouandum est; neque possessor a possessione deturbandus.

6 Neque ratio dubitandi vrget. Negamus enim deterioris conditionis esse digniorem, quam minus dignum. Tum quia appellans non est censendus dignior ex prima sententia iudicis appellationis; potius enim deferendum est ordinatio, de quo Trid. praesumit rite esse electurum, ut pote cuius magis inter est conuenientiore ministerium suis ouibus designare. Tum quia electus ab ordinario habet non solum sententiam, sed illius executionem, quia necessario esset spoliandus, si secunda sententia mandanda esset executioni. Quapropter est magna differentia inter primam sententiam ordinarij, & alias sententias; nam prima sententia ordinarij nemiue remouet a possessione: ac proinde executioni mandari potest secunda sententia debeat prouisus ab ordinario a possessione repellere. Non ergo est mirum, quod executioni non demandetur, sed per appellationem suspendatur. Ad confirmationem ex probatione nostrae conclusionis liquet.

7 Duo tamen aduertenda sunt. Primum, raro posse appellantem obrinere in sui fauorem declarationem dignioris, siquidem non tam ex scientia, quam ex vita, & motibus, & prudentia, diligentia, aliisque dotibus ad gubernandum, & ministrandum beneficium dignitas defumitur. Vnde etsi reiectus scientia, morumque honestate electum praecedat; vincti tamen potest prudentia, diligentia, aptitudineque ad gubernandum. Quomodo ergo iudicium ordinarij damnandum est ut irritabile? Difficile sane erit, ut bene aduertit Gonzalez reg. 8. cancell. gloss. 4. num. 21. §. seq. Secundo est aduertendum, appellantem ab iniqua electione ordinarij, & obtinentem sententiam in curia contra possessorem beneficij, obrinere simul, ut apponatur sequestrium, iuxta clem. 1. de sequestrat. possess. & fructuum.

fructuum. Quod tamen sequestrum semel positum non remouetur, tamen postea possessor obtineat aliam sententiam in sui fauorem, vt relato Puteo decis. 133. num. 1. & decis. 305. num. 2. lib. 1. tradit Gonzalez gloss. 6. num. 1. & 4. Garcia 9. p. de benef. c. 2. n. 2. 4. Dixi si appellans obtineat sententiam in curia: nam ex alterius sententia sequestrum non apponitur, vt bene notat Gloss. suprad. elem. verbo promulgata.

8. Sed quid dicendum cum index ordinarius, à quo appellatur, non mittit electum in possessionem beneficii? Credo tunc posse iudicem appellationis cum mittere, pro quo sententiam fert, non obstante appellatione prioris electi. Quia tunc prior electus non spoliat possessione, & ex alia parte index appellationis in causa possessionis est primus index. Quod à fortiori est dicendum, quoties aliquis ex competitoribus ante electionem ordinarij appellat à gratamine sibi facta, v. g. quod non admittatur ad examina, vel quod aduersarius admittatur, vel quod non concedatur terminus competens, & alia similia, pro quibus dari potest appellatio, cap. 1. de dilationib. cap. ex parte. el. 2. de appellation. ob cuius appellationem, si index appellationis non solum iudicat de illo articulo, sed iudicium ferat de causa principali, vt aliquando facere potest, vt tradit Couar. pract. quæst. 6. 9. per totum. In tali casu à se electum mittere poterit in possessionem, sicuti si ordinarij index esset. Quia est primus index, neque aliquem à possessione spoliat: sic optime notauit Gonzalez reg. 8. Cancell. gloss. 6. num. 222.

9. Insuper inquires, an si electus ab ordinario, & missus in beneficii possessionem, à qua electione reiectus appellauit, decedat, vel aliud beneficium incompatible obtineat, eo ipso extingatur ius appellantis? Garcia 9. p. de benef. c. 2. § 1. n. 154. negat extingui; quia esto ad examen non possit primo possessorem beneficii provocare, alijs tamen vijs probare poterit se digniorem esse, & iniuste fuisse reiectum. Mihi tamen contrarium placet. Quia non video qua ratione pro appellante ferri possit sententia iniuste fuisse prætermisum, si electus non tenetur se defendere. Adde in sententia Garcia affirmantis electionem digni omisso digniori, validam esse, esto veniat rescindenda, est manifestum, non posse appellatorem ius appellationis prosequi; quia appellans non potest obtinere sententiam in sui fauorem, nisi simul obtineat, vt rescindatur electio prius facta: electio prius facta rescindi non potest, cum potius morte electi sit extincta, & beneficium vacet, Ergo appellans non potest prosequi ius appellationis.

§. IV.

An teneatur ad restitutionem eligens dignum omisso digniori, cum digniorem eligere teneatur;

1. Eligens indignum ad restitutionem obligatur.
2. Eligens dignum omisso digniore, non est obligatus restituere Ecclesia.
3. Digniori esse obligationem plures negant.
4. Alij affirmant.
5. Resoluitur probabilis esse, obligationem nullam esse restituendam.
6. Excipio beneficia, qua competitorum concursu prouidentur.

1. Si elector indignum eligit, omnes conueniunt obligationem habere reparandi Ecclesie damna inde secuta; quia iniuriam Ecclesie intulit, & contra obligationem debitam proprio officio processit. Quapropter solum de electione digni omisso digniori est controuersia, an restitutio aliqua facienda sit, & cui est facienda?

2. Et quidem nullam esse obligationem restituendi Ecclesie mihi certum est; quia Ecclesie nulla introgatur iniuria, cum competens minister assignetur ei, cuius labor stipendio sibi dato adæquatur. Et confirmossi dominus vineæ vellet, vt in eius vinea conducere operarij præstantes; vero prætermisiss diligentionibus diligentes conductes, quotum labor adæquaretur stipendio, non esses obligatus aliquid domino restituere; quia nullam illi iniustitiam facis, cum labore offeras stipendio æqualem, sic in præsentia, & tradit Lessius lib. 2. de iustit. cap. 34. dub. 15. num. 74. Molin. de Hispano. primogen. lib. 2. cap. 5. num. 57. Dices. Ecclesia episcopalis ministris decimas concedit ea conditione vt suum officium recte exequantur, & consequenter, vt digniorem ministrum eligant in concursu digni. Ergo cum dignum eligunt, digniori omisso, obligationem iustitie lædunt ex decimali contractu ortam. Ergo tenentur reparare, quanti astimabitur defectus dignioris prætermisiss: Respondeo cum Petro Nauarra lib. 2. de restit. cap. 2. num. 136. concessione decimali non imbibit obligationem eligendi digniorem, neque expressè, vt de se constat, neque tacitè. Quia decimæ dantur Episcopo, vt pastores eligat non cum obligatione, & conditione eligendi digniores, sicuti non dantur cum obligatione concionandi, & gubernandi meliori modo quo possit, tamen dantur sub obligatione concionandi, & gubernandi, ministrandique officium plenè, & sufficienter.

3. Digniori autem prætermisso est difficultas; an debeas aliquid restituere? Quia in re est prima sententia negans; quam tradit Adrian. in 4. rati. de restit. cap. quia iam determinatum est. Nauarra cap. 17. num. 71. & seqq. Sol. de iustit. lib. 4. quæst. 9. art. 3. ad 6. Couaruias reg. peccatum. 2. part. §. 7. num. 6. Molin. de Hispano. primogen. lib. 2. cap. 5. num. 57. Guicierrez lib. 2. canon. quæst. cap. 1. num. 47. Valent. 3. tom. dist. 5. quæst. 7. num. 2. 6. quæst. Tolet. lib. 5. cap. 4. vers. 4. cap. 78. Azor. 2. part. in fine, mor. lib. 6. cap. 15. quæst. 2. Lessius lib. 2. cap. 34. dub. 5. Rebell. 1. part. lib. 3. quæst. 4. §. 5. & alij.

Fundamentum est, quia obligatio restitutionis nasci non potest nisi ex læsione commutatiuæ, iustitiæ at nemo ante electionem vel præsentationem ius habet iustitiæ, vt beneficium sibi conferatur. Ergo digniori prætermisso nulla est obligatio restitutionis. Minorem probo; quia beneficium est stipendium ministrorum laborantium in vinea domini; datur enim ob officium ibi impensum. Non tamen est premium ministris ob eorum dignitatem constitutum, neque stipendium ob laborem, quem ante acceptationem beneficii expendierint. Ergo dignioribus ministris non est beneficium specialiter debitum. Item si beneficium digniori esset specialiter debitum, dignus cui esset collatum, obligaretur illud dimittere. Tum ratione iniuste acceptiois. Tum ratione rei acceptæ, quæ in dignior. m. transferre potest. At nullus accipientem hæc obligatione adstringit. Ergo neque elector illa adstringendus est. Præterea non sunt obligationes multiplicandæ abque firmo fundamento, at nullum apparet firmum huius obligationis. Nam esto Ecclesia electoribus præcipiat digniores ministros eligere, ipsique infideles existant digniores omittendo, cum ipsis eligendis nullum speciale ius concesserit; non videtur contra iustitiam aduersus eligendos peccare, sicuti non peccaret contra iustitiam æconomus, cui dominus vineæ preciperet vt conduceret suæ vineæ, quos operarios digniores ueneret, tamen infidelis, & inobediens est. Adde, beneficia tamquam bona communia essent clericis debita, ob eorum dignitatem, collatio facta digno, omisso digniore, nequaquam subsisteret, vt pot. de re aliena, & alteri debita, consequens nullo modo à doctoribus admittitur. Ergo dicendum est nequaquam digniori beneficium proprie deberi.

4. Secunda sententia præcedenti contraria affirmat digniori prætermisso esse restitutionem faciendam, quantum zelum potest ius, & spes, quam habet beneficii consequendi. Sic Paludan. 4. dist. 15. quæst. 2. art. 2. num. 11. Caietan. 2. quæst. 6. art. 2. ad 4. in 3. dubio. Aragon. ibi. art. 2. Salo. quæst. 63. art. 4. contron. 3. concl. 4. & ibi Bannes Siluest. verbo restitutionis, quæst. ult. vers. 2. Ioann. Lopez instruit. consens. 1. 5. cap. 15. §. 1. 1. Petr. Nauarra lib. 2. de restit. cap. 2. num. 136. Man. Rodr. 1. tom. cap. 108. num. 6. Bart. Med. in sum. lib. 1. cap. 14. §. 32. Petr. Ledem. 2. p. tract. 8. cap. 4. concl. 1. Gab. Valq. opus. de benef. cap. 5. §. 3. dub. 17.

Ratio præcipua est, quia communiter doctores tradunt omittentem digniorem, & conferentem digno beneficium peccare peccato acceptiois personarum, & contra distributiuam iustitiam. Ergo obligatur digniori damnum factum reparare. Tum quia respectu illius fuit iniustus distributor, in qua iniustitia permanebit, quousque digniorem prætermisissum indolentem ferret. Tum quia aduersus obligationem proprii officij deliquit, ratione cuius obligatus erat dignioribus beneficia impertiri.

5. In hac graui, & perdifficili quæstione dicendum est probabilis esse nullam esse obligationem restituendi dignioribus prætermisiss, cum dignus eligatur ad beneficia, quæ abique prauo examine, æmulatione, & concursu competitorum prouidentur. Mouet authoritate, & fundamentis primæ sententiæ. Nullus enim, tamen dignissimus sit, habet ius ad beneficium nisi sub conditione, quod conferens ei voluerit conferre, Ergo antecedenter ad hanc voluntatem solum habet ius ex quædam decencia, & proportione in eius dignitate fundata, quæ pertinet, vt potius ipsi, quam alijs beneficium conferatur; sicuti operarij digniores ius hoc imperfectissimum habent, vt potius ipsi quam alijs ad laborem vocentur, non tamen ex iniustitia hæc vocationem petere possunt; sic in electione beneficiorum, quæ absque prauo examine, æmulatione, & competitorum concursu prouidentur, contingit. Neque elector in eligendo digno ad hæc beneficia omisso digniori, committit proprie ritium acceptiois personarum, sed per quandam quasi analogiam. Neque peccat aduersus obligationem ortam ex officio, (sed solum aduersus obligationem ortam ex præcepto, & mandato Ecclesie, cui infidelis, & inobediens est non tamen iniustus. Et ex his soluitur ratio secundæ sententiæ.

6. In beneficiis autem, quæ competitorum concursu prouidentur, longe probabilis existimo, obligationem esse restituendi digniori omisso, cum digno beneficium conferatur, & obligationem esse restituendi digno, cum indignus eligatur sic vltra doctores secundæ sententiæ hæc conclusionem defendunt Mo. Ioann. Guicierrez. Rebellus, Lessius supra, imo Man. Rodr. & Nauarra relati pro secunda sententia, de hoc casu